

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania S.P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do emerytury górniczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 lipca 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 maja 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy S. P.
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 13 maja 2016 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zabrze od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 24 czerwca 2015 r. zmieniającego decyzję organu rentowego z dnia 2 lutego 2015 r. i przyznającego ubezpieczonemu S.P. prawo do emerytury górniczej, poczynając od dnia 1 stycznia 2015 r.

W uzasadnieniach sądów *meriti* przyjęto, że ubezpieczony S.P., który decyzją z dnia 28 listopada 2011 r. nabył emeryturę górniczą na podstawie art. 50e ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.), jest uprawniony do przyznania mu emerytury górniczej na podstawie art. 50a tej ustawy, gdyż spełnił przesłanki wynikające z tego przepisu. Emerytura górnicza przyznana na podstawie art. 50e ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie jest świadczeniem tożsamym rodzajowo ze świadczeniem, jakiego obecnie dochodził ubezpieczony na podstawie art. 50a tej ustawy.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy. Zaskarżając wyrok w całości, wniósł o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w innym składzie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, a także o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 50a ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie i w rezultacie błędne ustalenie, że ubezpieczony ma prawo do emerytury górniczej od dnia 1 stycznia 2015 r. na podstawie art. 50a tej ustawy, a więc ma prawo do ponownego ustalenia prawa do emerytury górniczej, mimo że prawo do emerytury można nabyć tylko raz, do czego w przypadku ubezpieczonego doszło na podstawie art. 50e ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Brak zatem podstaw do przyznania ubezpieczonemu drugiej emerytury górniczej.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazując, że „istotnym zagadnieniem prawnym jest ustalenie, czy ubezpieczony ma prawo do kolejnej emerytury, jeżeli ubezpieczonemu ustalono już prawo do emerytury górniczej. W zaistniałej sytuacji istnieje więc konieczność ingerencji Sądu Najwyższego, ponieważ istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania i o zasądzenie na jego rzecz od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. potrzebie wykładni przepisów budzących wątpliwości, odwołując się jednocześnie do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. istotnego zagadnienia prawnego.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). Nie można uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Z kolei dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonymi

przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950, czy z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307). Ponadto, istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934).

Na podstawie powyższych wywodów należy stwierdzić, że przedstawione w skardze kasacyjnej „zagadnienie prawne” czy też ewentualna potrzeba wykładni przepisów nie spełniają wymogów przewidzianych dla tych przesłanek przedsądu, ponieważ kwestia możliwości nabycia prawa do emerytury górniczej unormowanej w art. 50a ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w przypadku ubezpieczonego, który uzyskał już prawo do emerytury górniczej z art. 50e tej ustawy była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 2 marca 2017 r., I UZ 61/16 (LEX nr 2284204) Sąd Najwyższy

zwrócił uwagę, że „w orzecznictwie przyjmuje się odrębność emerytur, wobec różnych podstaw prawnych (tytułów) ich przyznawania, co oznacza, że na emeryturę można przechodzić kilka razy (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257). Wówczas zapis art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. o przyznaniu emerytury może odnosić się do kolejnej emerytury, czyli do emerytury odrębnej od przyznanej wcześniej z innego tytułu. Trzeba przy tym podnieść, że ubezpieczonemu, który nabył prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek przysługuje prawo do kolejnej emerytury górniczej z chwilą osiągnięcia wieku emerytalnego przewidzianego dla tego rodzaju świadczenia. Zgodnie z dyspozycją art. 50a ust. 2 w związku z art. 50a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: ukończył 50 lat życia, ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Brak jednocześnie jakiegokolwiek regulacji prawnej wykluczającej możliwość nabycia prawa do emerytury górniczej unormowanej w art. 50a ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w przypadku ubezpieczonego, który uzyskał już prawo do emerytury górniczej z art. 50e tej ustawy, tj. emerytury przysługującej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko z tytułu wykonywania przez 25 lat pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Stanowisko to nie budzi żadnych wątpliwości w orzecznictwie sądowym (por. uzasadnienia wyroków Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 kwietnia 2016 r., III AUa 1415/15, LEX nr 2057758 oraz z dnia 3 listopada 2016 r., III AUa 1200/16, LEX nr 2166424). Przepisy art. 50a i art. 50e ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowią autonomiczne i odrębne względem siebie podstawy nabycia prawa do dwóch odrębnych emerytur górniczych. Pierwsza dotyczący emerytury górniczej w wieku obniżonym, która przysługuje po osiągnięciu wymaganego wieku i odpowiedniego stażu jakiegokolwiek pracy górniczej i równorzędnej. Druga dotyczy emerytury górniczej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, która przysługuje, bez względu na wiek, po przepracowaniu 25 lat kwalifikowanej pracy górniczej - wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy”

(zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2014 r., I UK 366/13, OSNP 2015 nr 7, poz. 101). W konsekwencji utrwalonego orzecznictwa, w sprawie nie występuje kolejna potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy wyraził już swój pogląd w konkretnej kwestii, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2011 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 9 marca 2011 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z dnia 24 lutego 2011 r., II PK 274/11, LEX nr 1215146).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego w myśl art. 98 § 1 k.p.c.